

Mikä Post 2015?

► **UUEDELLA KEHITYSOHJELMALLA** on vallankumouksellinen ydin – universaalisuus. YK:n johdolla työstetty kehitysohjelma ulottuu 15-20 vuoden päähän, ja astuu voimaan vuoden 2016 alusta. Tämä vuosituhattavoitteiden jälkeinen ohjelma koskee kaikkia valtioita, ei siis ainoastaan kehitysmaita. Tämä tarkoittaa myös Suomeen kohdistuvia tavoitteita ja velvoitteita.

Uudessa kehitysohjelmassa ei ole kyse pelkästään kehitysyhteistyöhankkeista, vaan kaikesta poliittisesta päätöksenteosta, jolla vaikutetaan kestäväen kehityksen suuntaan. Tämä tarkoittaa, ettei enää keskustella erikseen sosiaalisesta kehityksestä tai talous- ja ympäristökysymyksistä, vaan koko globaalia ongelmakenttää ja ratkaisuja on hahmotettava kokonaisuutena.

Myös Suomessa eri ministeriöiden odotetaan osallistuvan uuden kehitysohjelman luomiseen, ja kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää Suomeltakin nykyisen toiminnan muuttamista. Suomen pitäisi esimerkiksi leikata päästöjään vähintään 40 prosenttia vuoteen 2020 mennessä ja 95 prosenttia vuoteen 2050 mennessä.

Nykyinen talousjärjestelmä on riippuvainen alati lisääntyvään kulutukseen sidotusta talouskasvusta ja talouskasvu nähdään myös sosiaalisen kehityksen edellytyksenä. Talouden ehdoilla eläminen on kuitenkin johtanut maapallon kantokyvyn ylittämiseen: olemme kulutuksellamme tuhonneet omia elinmahdollisuuksiamme. Talouden kasvu ei myöskään ole lisännyt hyvinvointia tasa-arvoisesti, päinvastoin eriarvoisuus on kasvanut globaalisti.

Huomiota ei myöskään voida kiinnittää pelkästään valtiollisiin toimijoihin, sillä yrityksillä on paljon valtaa ohi demokraattisen päätöksenteon. Kestäväen kehityksen aikaansaaminen vaatisikin myös maailmantalouden rakenteiden muuttamista. ◀

Lisätietoja Kepan ajankohtaiskatsauksesta: *Millaisessa maailmassa haluamme elää?* www.kepa.fi/post2015

VOIMAAN 2016

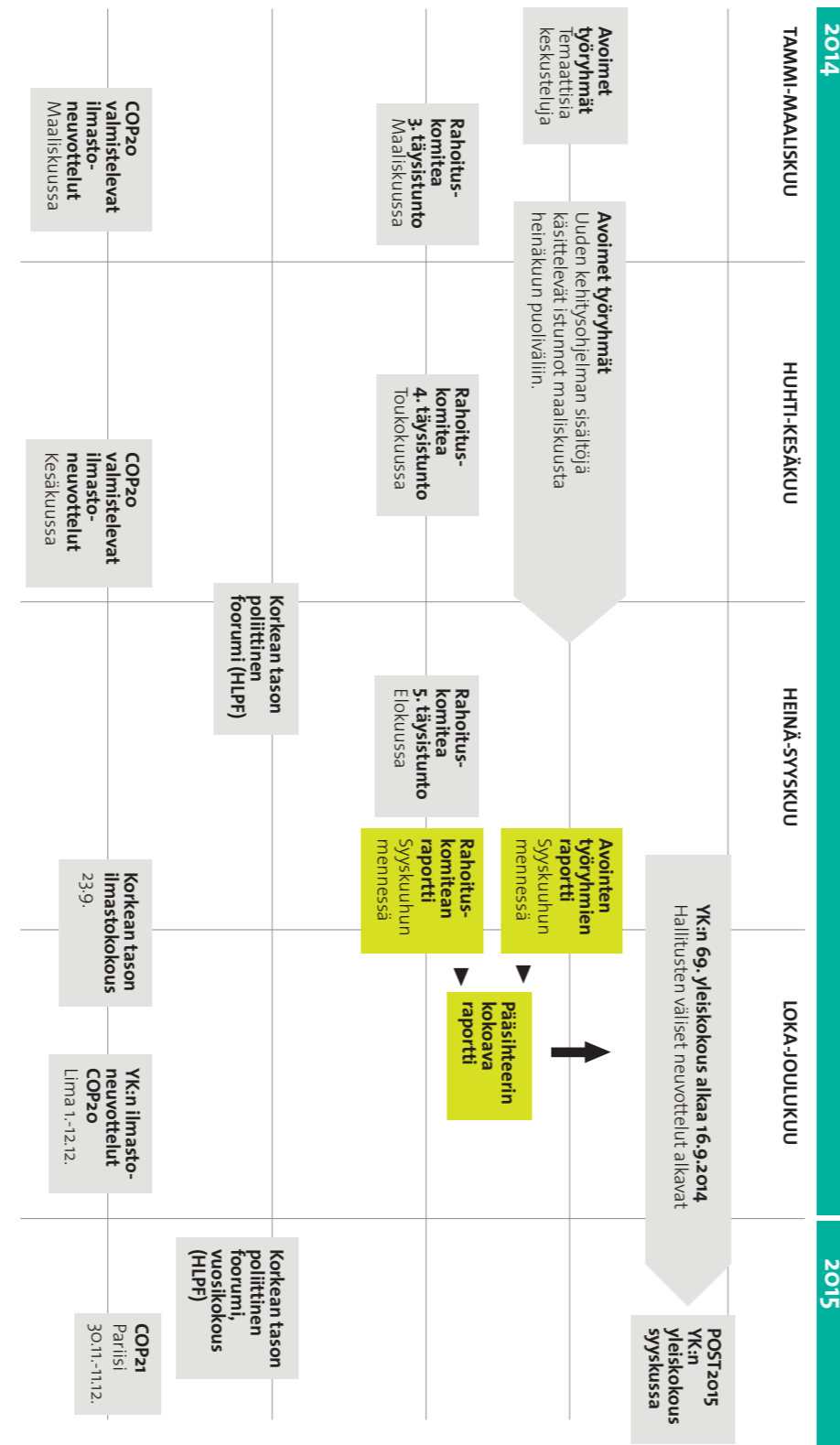
- YK:n johtama prosessi vuosituhattavoitteiden jälkeisen, globaalin kehitysohjelman luomiseksi seuraavaksi 15–20 vuodeksi.
- Käytetään useita nimiä, esimerkiksi Post 2015 -agenda, Post 2015 -kehitystavoitteet, kestäväen kehityksen tavoitteet, uusi kehitysohjelma. Virallinen nimi ei ole vielä muotoutunut.
- Uuden kehitysohjelman sisältöjä ja rahoitusta käsitellään parhaillaan. Valtioiden väliset neuvottelut alkavat syksyllä 2014. Uusi kehitysohjelma tulee voimaan vuoden 2016 alussa.

AINO PENNANEN, KEPAN KEHITYSPOLIITTINEN ASIAANTUNTIJA, AINO.PENNANEN@KEPA.FI 050 317 6687

Prosessi

LÄHDE: UN FOUNDATION AND DAHLBERG ANALYSIS

Kannen kuvat ylhäältä oikealta myötäpäivään: Istockphoto; Clivia, Peeter Viisimaa, africa924, Robert Churchill, Vikram Raghuvanshi, prudkov, Sean Warren (keskellä)

Post 2015

UUTTA, KAIKKIA MAAILMAN MAITA KOSKEVAA KEHITYSOHJELMAA LUODAAN NYT.

Talous

► **VUONNA 2008** talous meni rikki. Finanssikriisi alkoi Yhdysvalloista ja levisi nopeasti Eurooppaan. Pankit päätettiin pelastaa, joten jostain muusta piti tinkiä. Arvellaan, että leikkauspolitiikan seurauksena 25 miljoonaa eurooppalaista saattaa elää köyhyydessä vuonna 2025.

Eikä nyt puhuta vain Euroopasta. Talouskriisin takia julkisia palveluita on leikattu globaalisti. Policy Dialogue ja South Center julkaisivat hiljattain tutkimuksen, jonka arvioiden mukaan leikkauspolitiikka vaikuttaa vuonna 2015 noin 90 prosenttiin maailman väestöstä.

Talouskriisin taustalla on rahoitusmarkkinoiden yhä rajummaksi käynyt spekulatio, joka alkoi markkinoiden vapauttamisesta 1970-luvulla. Pääoman nopeasta kerryttämisestä ja massiivisten voittojen tekemisestä on tullut arkipäivää, jota ruokkii usko ikuiseen kasvuun.

Maailempankin laskelmien mukaan maailman rikkain prosentti on kasvattanut reaalityulojaan yli 60 prosentilla 20 vuoden aikana. Monikansallisten suuryritysten valta on kasvanut suhteessa paikallisiin pienyrityksiin, ihmisiin ja jopa valtioihin. Jos esimerkiksi Walmart olisi valtio, olisi sen vuoden 2011 BKT suurempi, kuin 85 prosentilla maailman valtioista.

Tällä hetkellä jopa puolet maailmankaupan arvosta kulkee veroparatiisien kautta ja maailmankaupasta noin 70 prosenttia käydään yritysten sisällä, mikä johtaa pääomapakoon pääosin etelästä. Globaalista etelästä pakenee vuosittain verottamatonta pääomaa rikkaisiin maihin ja veroparatiisien salaisuuslakien taakse yli 800 miljardia euroa, mikä on yhdeksän kertaa koko kehitysavun verran.

Talouden rakenteellisiin ongelmiin puuttuminen olisi keskeistä uudessa kehitysohjelmassa. Talouden pitää palvella ihmisiä ja ympäristön säilyttämistä eikä toisin päin. Post 2015 -keskusteluissa on tähän mennessä keskitytty pitkälti talouskasvusta keskustelemiseen, mutta rakenteellisiin ongelmiin puuttuminen on jäänyt paitsioon. ◀

Lisätietoja Kepan julkaisuista: *Kausat verot karkaavat* sekä *Yritysvastuuta vai vastuuttomia yrityksiä?* www.kepa.fi/post2015

KEPAN MIELESTÄ KANSAINVÄLISISSÄ NEUVOTTELUISSA TULEE AJAA SEURAAVIA ASIOITA:

- Suomen tulee ajaa maailmantalouden rakenteellisiin ongelmiin puuttumista. Tarvitaan esimerkiksi sitovia, kansainvälisiä yritys vastuunormeja, koska nyt yrityksillä on enemmän valtaa kuin vastuuta. Suomen tulisi myös ajaa finanssimarkkinoiden riittävää sääntelyä ja avoimuutta.
- Veroparatiisien käyttö, veronkierto, verokilpailu ja korruptio pitää saada aisoihin. Suomen tulisi kannattaa monikansallisten yritysten maakohtaista raportointia ja monenkeskistä, automaattista verotietojen vaihtoa.
- Bruttokansantuote kehityksen mittarina on aikansa elänyt, koska se mittaa ainoastaan tulosta, mutta ei kerro, miten, miksi ja kenelle. BKT:lle pitää valita vaihtoehtoisia, uusia hyvinvoinnin mittareita, jotka pitää ripeästi virallistaa.

EVA NILSSON, KEPAN KEHITYSPOLIITTINEN ASIAANTUNTIJA, EVA.NILSSON@KEPA.FI 050 317 6724

Ilmasto ja energia

► **KOTIPIHA muuttui saastuneeksi järveksi. Ilman valjeja Thames peittäisi jo Lontoon.** Uutisotsikot kertovat alkuvuoden poikkeuksellisista tulvista Englannissa. Edellisen kerran samantapaiset otsikot nähtiin vuonna 2012. Ilmastonmuutoksen esimerkkejä on helppo löytää myös läheltä.

Tuoreessa muistissa on myös supertaifuuni Haiyan, joka surmasi yli 5000 ihmistä Filippiineillä. Filippiinien pääneuvottelija Yeb Sano avasi YK:n ilmastoneuvottelut Varsovassa marraskuussa vetoamalla radikaalin suunnanmuutoksen ja kunnianhimoisten tavoitteiden puolesta. Ihmiset eri puolilla maailmaa aloittivat paaston Haiyanin uhrien muistoksi ja neuvotteluiden vauhdittamiseksi. Kokous päättyi kuitenkin pettymykseen: teollisuusmaat ja nousevat taloudet eivät tuoneet pöytänsä mitään uutta ja haavoittuvimpien alueiden tulevaisuus synkeni entisestään.

WWF:n Living Planet 2013 -raportti toteaa, että mikäli kulutuksemme koko maailman tasolla noudattaa nykykehitystä, tarvitaan vuonna 2050 kolme maapalloa tyydyttämään tarpeemme. Rikkaat maat, kuten Suomi, kuluttavat suhteessa suurimman osan luonnonvaroista. Jo nyt on ylitetty maapallon kantokyvyn rajat, josta kertoo näkyvimmin ilmastonmuutos.

Ilmastonmuutos nostaa maapallon lämpötilaa, jonka vaikutukset vaihtelevat alueittain: merenpinta nousee, sadot heikkenevät, trooppiset taudit leviävät ja äärimmäiset sääilmiöt, kuten tulvat ja kuivuuskaudet, yleistyvät. Ilmastonmuutoksen torjumiseksi eivät pienet säädöt enää riitä. Maailmanpankin entinen pääekonomisti Niclas Stern on todennut, että tarvitaan uusi teollinen vallankumous. Valtaosa fossiilista polttoaineista on jätettävä maahan, pohjoisen päästöt pitäisi nollata ja etelässäkin päästöjen pitäisi vähentyä.

YK:n ilmastoneuvotteluita käydään uuden kehitysohjelman luomisen rinnalla. Vuosi 2015 ratkaisee niiden tuloksen. Uudessa kehitysohjelmassa ympäristökysymykset, talous ja sosiaalinen kehitys nivotaan yhteen. ◀

Lisätietoja Kepan ajankohtaiskatsauksesta: *Ilmastonhoito ja Suomi*. www.kepa.fi/post2015

KEPAN MIELESTÄ KANSAINVÄLISISSÄ NEUVOTTELUISSA TULEE AJAA SEURAAVIA ASIOITA:

- Suomen oma ilmastopoliittika tarvitsee täyskäännöksen. The Climate Change Performance Indexin mukaan Suomen ilmasto- ja energiapolitiikka on seitsemänneksi surkeinta EU:ssa.
- Uusi kehitysohjelma pitää sovittaa maapallon kantokyvyn rajoihin. Kulutus- ja tuotantotapoja on muutettava etenkin rikkaissa maissa muun muassa asettamalla sitovia ja riittäviä tavoitteita päästövähennyksille, energiansäästöille sekä uusiutuvan energian käytölle.
- Saastuttamiselle pitää saada hinta. Tällä hetkellä 90 yritystä on vastuussa 2/3 maailman päästöistä. Saastuttaminen on liian halpaa, mikä kannustaa luonnonvarojen ylikulutukseen.

HENRI PURJE, KEPAN KEHITYSPOLIITTINEN ASiantuntija
HENRI.PURJE@KEPA.FI, 050 317 6686

Sosiaalinen kehitys

► **NÄLKÄISET LAPSET** piirtyivät suomalaisten verkkokalvoille Biafran sodan televisiouutisoinnin myötä 1960-luvulla. Kuvat synnyttivät paitsi halun auttaa, myös vahvat stereotyyptit. Yli miljardi ihmistä elää edelleen äärimmäisessä köyhyydessä ja joka kahdeksas näkee nälkää. Maailman mustavalkoinen jako rikkaaseen pohjoiseen ja köyhään etelään ei kuitenkaan pidä enää paikkaansa.

Globaaliksi ongelmaksi on noussut kasvava eriarvoisuus paitsi maiden välillä, myös niiden sisällä. Äärimmäisen köyhyyden lisäksi äärimmäinen rikkaus estää tasa-arvoisen kehityksen, kun vauraus kasaantuu vain harvojen käsiin. Esimerkiksi BRICS-maiden vauraat ovat jo nousseet maailman rikkaimman prosentin joukkoon. Samalla Etelä-Afrikka ja Brasilia pitävät hallussaan syvimmän tuolerokuilun kärkisijoja maailmassa.

Tällä hetkellä suurin osa maailman köyhistä elää keskitulotason maissa. Paljon köyhiä elää myös niin kutsutuissa hauraissa valtioissa: maissa, joissa hallitukselta puuttuu kyky tai poliittinen tahto tarjota kehitykselle välttämättömiä olosuhteita ja vähentää köyhyyttä. Haurauden taustalla voi olla esimerkiksi konflikti tai alueeseen kohdistuvat suuret muuttovirrat.

Monet sosiaalisista kysymyksistä ovat itse asiassa ihmisoikeuskysymyksiä, kuten esimerkiksi oikeus terveyteen tai oikeus koulutukseen. Ihmisoikeuksista tulisi puhua sosiaalisen kehityksen perustana. Kansalais- ja poliittiset oikeudet ovat myös avainasemassa sosiaalisen kehityksen onnistumiseksi, kuten ovat osoittaneet esimerkiksi arabikevään tapahtumat.

Vuosituhattavoitteet keskittyivät pitkälti sosiaaliseen kehitykseen. Niiden edistymisestä on keskusteltu paljon ja aiemmista kehitystavoitteista yritetään saada kaikki hyödyllinen oppi irti. Näillä näkymin osa vuosituhattavoitteista tuodaan osaksi uutta kehitysohjelmaa.

Keskusteluissa on kuitenkin korostettu laatua määrän sijaan, joten nykyisten vuosituhattavoitteiden sisältöjä todennäköisesti muokataan sen sijaan, että ne liitettäisiin uusiin tavoitteisiin sellaisenaan. Hauraiden valtioiden tulevaisuusnäkymien myötä turvallisuuden ja kehityksen yhteys on myös otettu aiempaa paremmin huomioon. ◀

Kestävyys, universaalisuus ja yhdenvertaisuus

Oversees Development Institutin tutkijan Jonathan Glennien mukaan post 2015 -agendan kulmakiviä ovat kestävyys, universaalisuus ja yhdenvertaisuus. Katso videopuhe: www.kepa.fi/post2015

KEPAN MIELESTÄ KANSAINVÄLISISSÄ NEUVOTTELUISSA TULEE AJAA SEURAAVIA ASIOITA:

- Eriarvoistuminen ei ole sattumaa. Siksi se voidaan myös ratkaista puuttamalla köyhyyden ja eriarvoisuuden taustalla oleviin syihin. Äärimmäisen köyhyyden lisäksi on puututtava äärimmäiseen rikkauteen. Tarvitaan tulonjako- ja sosiaalipoliittikka, jolla voidaan varmistaa, että talouden kasvusta hyötyvät muutkin, kuin eliitti.
- Ihmisoikeudet pitäisi toteuttaa ja niiden pitäisi olla sosiaalisen kehityksen lähtökohdانا. Erityisesti pitäisi puuttua syrjintään eri ihmisryhmien ja sukupuolten välillä.
- Vaikka kehitysyhteistyöllä ei yksin ratkaista köyhyysongelmaa, on laadukas kehitysyhteistyö yksi toimiva työkalu kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

AINO PENNANEN, KEPAN KEHITYSPOLIITTINEN ASiantuntija
AINO.PENNANEN@KEPA.FI, 050 317 6687

Ohjelman rahoitus

► **UUDEN KEHITYSOHJELMAN** rahoittamista pohtii kansainvälinen kestäväen kehityksen rahoituskomitea, jonka toinen puheenjohtaja on Pertti Majanen. Suomella onkin avainrooli rahoituskomitean puheenjohtajana, ja samalla pitkään aikaan merkittävin kansainvälinen tehtävä.

Kestäväen kehityksen rahoitustarpeet ovat valtavia, mutta ratkaistavissa. Rahaa on, mutta se pitää jakaa uudella tavalla. Esimerkiksi IMF arvioi, että globaali tuki fossiilille polttoaineille, öljylle, kaasulle ja hielle, kohosi viime vuonna noin 1400 miljardiin euroon. Se on 2,5 prosenttia koko maapallon kansantuotteesta ja 8 prosenttia valtioiden tuloista. Myös pankkien pelastaminen on osoittanut, että rahaa löytyy, kun on poliittista tahtoa.

Vertailukohdaksi voi ottaa YK:n arvion, jonka mukaan kehitysmaat tarvitsisivat ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen, puhtaaseen energiaan siirtymiseen sekä kestäväen ruuantuotantoon ja metsänkäyttöön noin 1000 miljardin dollarin lisäinvestoinnit vuodessa.

Kestäväen kehityksen rahoituskomitea työskentelee rinnakkain kehitysohjelman sisältöjä työstävien avointen työryhmien kanssa. Rahoituskomitea on 30-henkinen asiantuntijakomitea, jonka toisen puheenjohtajana toimii Nigerian Mansur Muhtar. ◀

Lisätietoja Kepan raportista: *Uutta rahaa – Miten ilmasto-lasku maksetaan?* www.kepa.fi/

KEPAN MIELESTÄ KANSAINVÄLISISSÄ NEUVOTTELUISSA TULEE AJAA SEURAAVIA ASIOITA:

- Kehitysohjelman toimeenpanoon tulisi valtioille taata riittävät ja ennustettavat varat.
- Käyttöön tulisi ottaa uusia, julkisia rahoituslähteitä, kuten fossiilisiin polttoaineisiin suunnattujen tukiaisten uudelleenohjaaminen, rahoitusmarkkinavero ja erilaiset päästömaksut. Verotulot ja siten pääomapaon hillintä ovat avainasemassa rahoitusvajeen umpeen kuomisissa.
- Rahoituksen määrän ohella keskeistä on varojen tehokas ja tuloksellinen käyttö. Johdonmukaisuus eri politiikka-alojen välillä on ratkaisevan tärkeää: esimerkiksi kaupan, investointien, verojen, energiaratkaisujen, maatalouden ja rahoitussektorin ei saisi olla ristiriidassa kehitysyhteistyö- ja ilmastotavoitteiden kanssa.

MINNA HAVUNEN, KEPAN KEHITYSPOLIITTINEN ASiantuntija
MINNA.HAVUNEN@KEPA.FI, 050 317 6738

Osallistuminen

► **VIOSITUHATTAVOITTEET** luotiin pienen piirin kesken, mikä herätti paljon kritiikkiä. Uutta kehitysohjelmaa onkin luotu paljon avoimemmin ja eri tahoja kuullen. YK on järjestänyt 88 maassa konsultaatioita, joiden lisäksi on järjestetty lukuisia temaattisia kuulemisia, joihin on voinut osallistua myös verkossa. Lisäksi monia keskustelujia voi seurata livenä YK:n verkkolähetysten kautta.

Kansalaisyhteiskunnan toimijat eri puolilta maailmaa ovat luoneet kehitysohjelmaan vaikuttavan Beyond 2015 -kampanjan, joka tuo yhteen noin 900 kansalaisyhteiskunnan toimijaa ympäri maailmaa. Beyond 2015 -kampanjalla on myös alueellisia työryhmiä: Euroopan tasolla toimii Post 2015 European Task Force, ja Suomessa Kepa ja Kehys koordinoivat vaikuttamistyötä tekevää suomalaisten järjestöjen työryhmää. ◀

Kansalaisyhteiskunnan näkemyksiä

Seitsemän videon sarjassa esiintyvät Kepan maatoimistojen kehityspoliittiset asiantuntijat ja kolmen suomalaisen järjestön, Eettisen kaupan puolesta, Suomen luonnonsuojeluliiton ja Väestöliiton, edustajat. Videoilla kuullaan näkemyksiä kehityksestä Tansanian, Mosambikin, Nicaraguan, Mekongin alueen ja Suomen näkökulmasta. www.kepa.fi/post2015